

HUSZONÖT ÉV ANYANYELVÜNK SZOLGÁLATÁBAN

Az időköz, amelyre írásom címében utalok, a Magyar helyesírási szótár szerint voltaképpen nem negyedszázad, mert az egy évszázad kerek negyedét jelentené, hanem *negyed század*. Kezdeté: 1979, végső szakasza a 2003. év. Ebből lapunk olvasói már minden bizonnyal tudják is, mire vonatkozik a cím: az Édes Anyanyelvünk¹ folyóirat első negyed századára. Őszintén remélem, hogy – noha magamat eredendő optimizmusom ellenére is legfőljebb néhány évnyi időre tudom ebben részesnek elképzelni – lesznek a folyóiratnak még további negyed századai is. Most azonban nemcsak a lap jövőbeli sorsáról szeretnék szólni, hanem múltjáról és jelenéről is. De mindkettőről csak dió-, sőt – Deme Lászlónak, a szerkesztőbizottság elnökének kedvecsszavával – mogyoróhéjban.

Huszonöt év már számottevő idő. Csaknem egy emberöltőnyi. A folyóiratot lapozgatva szinte minden oldalon szembetűnik, hogy milyen nagy idő. Akkor, a kezdetekkor még Lőrincze Lajos, a mindmáig legnépszerűbb nyelvművelő volt a lap szerkesztőbizottságának elnöke. Ma már több mint egy évtizede, hogy itt hagyott bennünket. Akkor még színes, korszerű címnek számított ez: „Kapitalista-e a Tőkés?”. (Magában a szellemes írásban a körünkből néhány éve már szintén örökre eltávozott – bár a Ki kicsodá?-ban még mindig előként feltüntetett – Ladó János magyarázta el, hogy a már a 15. század óta adatolt *Tőkés [Teukes]* személynév eredeti jelentése ‘favágó’, s hogy a szónak ‘kapitalista’ jelentése csak a 19. század első felében bukkan fel.) Vagyis: változnak az idők, változnak a témák, a személyek, az irányzatok.

A jelenlegi szerkesztőség tagjai úgy gondolták, ez a negyed század a lap életében már éppen elegendő idő ahhoz, hogy a benne összegyűlt anyagot az érdeklődők rendelkezésére bocsássák.

1 Az Édes Anyanyelvünk az Anyanyelvűpolók Szövetségének évente ötször – februárban, áprilisban, júniusban, októberben és decemberben – megjelenő folyóirata. Megjelenik a Magyar Tudományos Akadémia Magyar Nyelvi Bizottságának és a Magyar Nyelvtudományi Társaságnak a támogatásával. Kiadja az Anyanyelvűpolók Szövetsége. (A szerk.)

A szándékot tett követte. A mutató az egyik szerkesztőnek, Balázs Géának jóvoltából rövid idő alatt elkészült, s egy közel 70 oldalas, a folyóirattal megegyező nagyságú, takaros kötetke formájában meg is jelent. ...

Mint írásom elején említettem, ez a negyed század kerek évforduló is, hiszen a 25 év annak számít, a huszonöt éve házások már megülik az ezüstlakodalmutakat, de nem kerek abban a tekintetben, hogy nem az évszázad valamelyik kerek negyedére esik. A kerekességhez a lapnak 1975-ben kellett volna útjára indulnia. Ám ez a néhány évnyi eltolódás ezúttal sajátos módon egy újabb ünnepi alkalomhoz röpfített el bennünket. Ugyanis így a 26. évét éppen abban az esztendőben kezdhetette meg az Édes Anyanyelvünk, amelyik évben – egészen pontosan 2004. május elsején – nemzetünk tagja lett az Európai Uniónak, anyanyelvünk húsz más „nyelvtársával” együtt már az Európai Unió hivatalos nyelvének számít, s ezzel egyszeriben óriási módon felértékelődött. Ezen fölülkülve szerkesztőségünk elhatározta, hogy az ősz folyamán – akadémiai tudományos bizottságokkal közösen – egy félnapos akadémiai tanácskozást is rendez az elmúlt negyed század anyanyelvűpoló tevékenységének áttekintésére, s a további feladatok végiggondolására, megtervezésére, most már az európai uniós tagságunkból következő, új helyzet figyelembevételével, ahhoz igazítva a további munkát.

Úgy két hónappal ezelőtt egy tanárok számára rendezett egész napos tanácskozásnak voltam meghívott előadója. A tanácskozást a rendezők ezzel a jelmondatoszerű címmel hirdették meg: *Európainak lenni, magyarnak maradni*. Annyira megtetszett nekem ez a cím, hogy azóta úgy érzem, európai uniós tagságunk kezdetétől fogva – egész nyelvművelő, anyanyelvűpoló tevékenységünknek ez a lényege, a legfőbb célja. Az őszi – október 7-i – akadémiai tanácskozása is, az Édes Anyanyelvünk folyóiraté is.

Grétsy László

(Megjelent az *Édes Anyanyelvünk* 2004/3. számában, a 2. oldalon.)